

що екологічність – це дуже важливий показник якості товару, що купівля більш дорогих екологічних товарів окупується. Так, вживання екологічно чистих продуктів харчування, використання екологічного посуду для приготування їжі, якісних фільтрів для очищення питної води сприяє поліпшенню стану здоров'я. Відповідно зменшуються витрати на ліки та лікувальні заходи. Це стосується й екологічних матеріалів і обладнання для виробництва та побуту. Використання автомобілів з інжекторним двигуном знижує забруднення довкілля та заощаджує кошти власника. Установка очисного обладнання дозволяє зменшити платежі та штрафи за забруднення. Це дозволить психологічно налаштувати споживачів на екологічно спрямовані покупки.

Л. Я. Фльорко
(Національний лісотехнічний університет України)

Сучасна людина в умовах перехідного суспільства

Індивід, живучи в суспільстві, вплетений в його основні підсистеми: технологічну, ідеологічну, культурну, політичну. Вони є тією об'єктивною реальністю, яка диктує йому стандарти поведінки, діяльності та вчинків. Цей диктат стає особливо відчутним у зв'язку з настанням доби інформаційної цивілізації, що супроводжується комп'ютерною революцією. У зв'язку з чим витворилося нове соціокультурне середовище, яке дістало назву віртуального світу. Між індивідом і суспільством, індивідом і природою, замість літератури, фольклору, музики, мистецтва, що мали національну основу постала віртуальна реальність з універсально-глобальними вимірами. Цей новий світ проголошує кожному одні й ті самі стандарти щодо спілкування, музики, мистецтва, літератури поза національними кордонами, традиціями та цінностями. У результаті цього формуються примітивні індивіди, які на питання „хто Я?” ототожнюють себе з професією, рівнем достатку чи соціальним статусом. Замість формули „Свій–Чужий”, що лежала в основі самоідентифікації людини Модерну, нав'язується інша – „Я є іншим” (Я – ототожнений з іншим).

Замість субстанційної основи індивідові пропонується функціональна роль як основа його самоідентичності. Такий зсув у свідомості призводить до відчуття безсенсовності власного існування. Це тягне за собою збайдужіння у виборі культурних цінностей мови, території проживання тощо. Такий внутрішній стан індивіда нагадує ситуацію абсурду за А. Камю.

Сьогодні незаперечним фактом є те, що предметом філософсько-психологічного аналізу перехідного суспільства є автономний індивід, але його автономність окреслена не духовно-культурним, а лише цивілізаційним виміром. Його самодостатність перебуває в межах сфери споживання, бізнесу, добробуту, чуттєво-емоційного життя, сфери комунікації в інструментально-раціональному та відсторонено-іронічному аспектах.

В сучасному суспільстві людина багато в чому підпорядкована виконанню соціальних функцій, а тому повинна одягати захисну маску. У такий спосіб вона захищає своє внутрішнє „Я”, граючи ту роль, яка їй припала. Але життя як функціонування калічить духовний світ і зрештою вона стає, за влучним висловом Г. Маркузе, „одномірною людиною”. З духовного світу такої людини випадають багатство й повнота буття. Життєвий світ звужується до вкрай обмеженого кола інтересів. Людина починає жити по горизонталі, життя стає безмістовною гонитвою за надбанням якомога більшої кількості матеріальних благ. Проте жага до повноцінного спілкування нездоланна навіть у цьому разі, бо вона є достоту людською властивістю. Тому одномірна людина внутрішньо страждає від свого стану. Її пригнічує почуття своєї марнотності, покинутості, а отже глибокої самотності-ізоляції. Логічним буде те, що людина прагне знайти будь-які способи та виходи аби позбутися такого стану. „Самотність у натовпі”, що на сучасному етапі є вкрай актуальною, можна подолати через уміння налагодити повноцінне особистісне спілкування або у вузькому колі друзів та близьких, або через відкритість самій собі, або ж через якийсь інший спосіб *вивільнення* свого „Я”, завдяки якому можна вдосконалитись і самоствердитись.

Людина, будучи соціальною істотою, має потребу у емоційно-глибинних контактах, у співчутті, співучасті, співпереживанні. Дисгармонія між функціонально-доцільним та емоційно-глибинним у сприйманні дійсності та міжособистісних стосунках стає живильним середовищем для почуття самотності. Якщо звернутись до статистики, то ми побачимо, що в сучасному суспільстві більша половина людей відчуває й переживає почуття самотності. За даними соціологічного моніторингу Інституту соціології НАН України, „лише 33,7% українців практично ніколи не відчувають себе самотніми. Інші 66,3% час від часу, доволі, а то й постійно самотні” [2, с. 6]. Внутрішня дисгармонія поглиблюється тим, що інструментальні взаємини в сучасному світі здійснюються переважно за принципом взаємного використання, а тому виключають безкорисливість у ставленні однієї людини до іншої та продукують відчуття невпевненості.

Цікавим є і такий факт, що „сучасна свобода слова” втручається не у ті сфери, які варто було б висвітлювати. Стало модним розповідати про стиль життя публічних авторитетів і тим самим нав'язувати пересічній людині з несформованими базовими цінностями модель так званого „істинного” життя. Отож, від публічної висвітленості приватного життя, з одного боку, так звані „фани” отримують зразок поведінки, а з іншого – ті з кого копіюють („публічні авторитети”) глибинно страждають. Тут гостро постає проблема світовідчуження, яке спровоковане, за Г. Арендт, взаємоперетинанням публічної сфери з приватною (інтимною сферою). Відомим є факт, що якщо в особисте життя починає втручатися публічність, то за дуже короткий час інтимна сфера перетворюється в показовість для публічності, або ж зовсім руйнується. Підтвердженням цього є слова Г. Арендт: „Наприклад, любов... руйнується, чи, радше, згасає, якщо її перенести в публічну сферу” [1, с. 56–57]. Масове суспільство руйнує не лише громадську сферу, але й приватну, позбавляючи індивіда не тільки його місця у світі, але й можливості відкриття ним, за висловом В. Дільтея, власної „себесамості”.

Отже, одним з наслідків кризи перехідного суспільства є той факт, що ХХ сторіччя витворило новий соціальний тип людини,

яка загубилась у власному житті внаслідок деформації внутрішньо-духовного світу та втрати самоідентичності. Із цієї ситуації, на нашу думку, може бути один вихід – відкриття та розвиток творчого елементу духовності, що надає людині внутрішньої автономії, відносної незалежності від обставин і можливість піднятися над ними. А це є не що інше, як особистісна свобода, яка й дає людині можливість зберігати й стверджувати свою цілісність та гідність. Усвідомленість власного сенсу життя та подальша його реалізація і є процесом одуховлення власного життя. Отже, справжній духовний розвиток людини можливий тільки тоді, коли він пов'язаний з притаманною їй здатністю до усвідомлення, самокритичності і власної неповторності, коли вона безперервно формує власне „Я”, власну самість.

Список літератури:

1. Арендт Г. Становище людини / Пер. з англ. Марія Зубрицька. – Львів: Літопис, 1999. – 255 с.
2. Герасимчук В. Страх самотності // День. - № 238. – 23 грудня 2005. – С. 6.

Секція 7. Сучасні інформаційні реалії та розбудова інформаційного суспільства в Україні.

Яненко Я. В.
(РИФ “Континент-S”)

Реклама – последний оплот семейных ценностей на ТВ?

Информационное пространство современного украинского общества невозможно представить без телевидения. Возможно, другие масс-медиа обладают более избирательным действием на целевую аудиторию, но по доступности, охвату всех слоев общества, по стоимости одного контакта для рекламодателя – пока ни одно из них сравнится с ТВ не может.

Именно это побуждает рекламодателей вкладывать максимум средств в ТВ-рекламу [1], поддерживая телевидение финансово и